

Kópavogur, 5. október 2021

Efni: Umsögn Starfsmannafélags Kópavogs um drög að skýrslu og tillögum starfshóps um verðmætamat kvennastarfa og endurmat á virði kvennastarfa

Starfshópur um endurmat á störfum kvenna var skipaður í kjölfar yfirlýsingar ríkisstjórnarinnar sem undirrituð var við gerð kjarasamninga milli ríkis og sveitarfélaga og aðildarfélaga BSRB vorið 2020. Starfshópurinn skilaði drögum að skýrslu í samráðsgátt stjórnvalda þann 7. september sl.

Starfsmannafélag Kópavogs fagnar útgáfu skýrslunnar. Launamunur kynjanna hefur verið til umræðu á Íslandi og í öðrum löndum áratugum saman og gripið hefur verið til ýmissa aðgerða í því skyni að ná fram launajafnrétti. Síðustu ár hafa rannsóknir um launajafnrétti ítrekað bent á að kynskiptur vinnumarkaður er meginorsök kynbundins launamunar.¹ Í nýjustu rannsókn Hagstofunnar, sem tekur til árána 2008-2020, er þetta staðfest og fjallað um mikilvægi þess að horfa ekki bara á eina tölu þegar fjallað er um launajafnrétti, heldur heildarmyndina.² Skýrsla starfshópsins sem hér er til umfjöllunar er afar mikilvægt innlegg í umræðu og vinnu um launajafnrétti sem fara þarf fram á næstu árum. Í skýrslunni er saga lagaákvæða um launajafnrétti og dómaframkvæmd rakin, en sjónum er einkum beint að því aðalatriði sem ólíkt virðismat starfa kvenna og karla er.

Í skýrslunni er fjallað um hættuna af því að virðismatskerfi starfa viðhaldi vanmati á störfum kvenna og vísað í fjölmargar rannsóknir því til stuðnings. Mikilvægi gagnsæis og trausts, m.a. með aðkomu starfsfólks og stéttarfélaga að virðismatskerfinu, er einnig áréttað. Í skýrslunni er litið til annarra landa, einkum Kanda og Nýja-Sjálands sem fyrirmyndir. Þar hafa stjórnvöld gripið til forvirkra aðgerða til að tryggja efnislegt jafnrétti, en ekki bara lögbundið jafnrétti. Skýrslan byggir þannig á nýjustu og bestu þekkingu hvað varðar jafnlaunamál og leggur hópurinn til nokkrar tillögur til aðgerða sem fari fram undir yfirstjórn aðgerðarhóps um launajafnrétti. Starfsmannafélag Kópavogs vill áréttá nokkur atriði varðandi tillögur hópsins.

- Framkvæmd verkefnisins verði í forgangi hjá forsætisráðuneytinu og skrifstofu jafnréttismála. Konur hafa árum saman búið við vanmat á störfum sínum og sjálfsögd mannréttindi þeirra þannig brotin. Áriðandi er að halda áfram, vinna hratt og varða leiðina að jafnrétti og leiðréttingum fyrir konur.
- Þróunarverkefni um virðismat starfa. Starfsmannafélag telur mikilvægt að ríkið gangi á undan með góðu fordæmi og farið verði í þetta þróunarverkefni strax. Mikilvægt er að tryggja aðkomu stéttarfélaga og starfsmanna, bæði í þróunarverkefninu, en ekki síður til framtíðar hvað varðar virðismatskerfi starfa. Án gagnsæis og aðkomu starfsfólks og félaga þeirra skapast ekki traust á því að kerfið sé sanngjarnt og er þetta á meðal þess sem hefur verið gagnrýnt varðandi jafnlaunastaðalinn. Það er á ábyrgð atvinnurekanda að laun séu jöfn fyrir jafnverðmæt störf en mikilvægt er að starfsfólk treysti því að vel sé að málum staðið.

¹ Launamunur karla og kvenna (2015) Vefslóð: https://www.stjornarradid.is/media/velferdarraduneyti-media/media/rit-og-skyrslur-2015/launamunur_karla_og_kvanna_19052015b.pdf

² Hagtiðindi, launamunur karla og kvenna 2008-2020 (2021) Vefslóð: <http://hagstofan.s3.amazonaws.com/media/public/2021/93d565e8-b337-4013-9fee-855b080681f4.pdf>